

مقاله سیره اخلاقی مخصوصین علیم السلام در خوردبامسران

نویسنده: رضا پارچه باف

۲

کلته واژه:

۳

مقدمه

۴

وظائف اخلاقی زوجین

۴

سه امر ضروری که مرد بای رعایت کند

۴

(الف) موافقت

۵

آثار موافقت:

۵

۱. تا همراهیاش را بدست آورد

۵

۲. محبتاش را بدست آورد

۵

۳. خاطرش را بدست آورد

۵

روش‌های همراهی و موافقت در روابط

۵

(الف). خوردن غذا در کنار همسر

۶

ب. همراه بودن در سفر

۷

ج. نشستن در کنار همسر

۷

د. حتی اف نگوی

۷

ه. کمک به وی در امر خانه داری

۸

(ب) حسن خلق

۸

(الف). بوسیله همسر

۸

ب. تحمل بد زبانی و بد رفتاری همسر

.....	ج. هدی دادن
..... ۹	د. شستن پای همسر
..... ۱۰	ه. شوخي نمودن
..... ۱۱	و. سلام کردن در هنگام وارد شدن به منزل
..... ۱۱	ز. داشتن مدارا و حسن گفتار
..... ۱۱	ح. عفو و گذشت
..... ۱۲	ج) تبخیر قلب همسر
..... ۱۲	روش دلبری و تبخیر قلب :
..... ۱۲	زی جلوه دادن خود در چشم او -نه چشم دیگری-
..... ۱۲	توسعه و دست و دل بازی بر وی
..... ۱۴	امور اخلاقی که باع زن رعایت کند
..... ۱۴	الف) عفت و صریحت خویش از هر گونه آلدگی
..... ۱۴	اثر صرفت:
..... ۱۴	ب) نگهداری و مراقبت از شوهر و برآورده کردن ظlzهايش
..... ۱۵	آثار حیطت و برآورده کردن حواچ شوهر:
..... ۱۵	روش‌های حیطت و نگهداری شوهر
..... ۱۵	۱. پختن غذای لذتی برای شوهر
..... ۱۵	۲. احترام به شوهر
..... ۱۵	۳. استقبال از شوهر و خوش آمدگویی به وی
..... ۱۶	۴. اطاعت و فرمانبرداری
..... ۱۶	۵. بدرقه نمودن شوهر
..... ۱۷	۶. پوشاندن لباس به همسر
..... ۱۷	۷. خدمت نمودن به همسر
..... ۱۷	۸. خوشبویی برای همسر
..... ۱۸	۹. دلداری دادن به شوهر
..... ۱۸	۱۰. صبر و برداشتن مشکلات شوهر
..... ۱۹	۱۱. مهری سنگهن نداشتن
..... ۱۹	۱۲. بخشش مقداری از مهری
..... ۱۹	۱۳. نگاه با محبت
..... ۲۰	۱۴. همبستر شدن

۱۸. کم خرج باشد

ج) اظهار عشق و علاقه به همسر(و اظهار العشق له)

روش اظهار عشق:

با زبان و گفتار لطفه او را بفرید

با هئّت نیکو در چشم شوهرش -نه چشم دیگران-

کلید واژه:

وظایف اخلاقی زوجین، آیین همسرداری اسلامی

مقدمه

در این بخش برای معرفی وظایف زن و مرد، سخنی از امام جعفر صادق(ع) را ملاک خویش قرار

دادهایم و به عنوان اصل، نکاتی را ذکر می‌کنیم. بهره‌ای که از این حدیث شریف برده‌ایم این است، که

حضرت امام صادق(ع) وظایف مردان و زنان را در سه بخش مطرح می‌نمایند و برای بعضی از بخشها،

روشهایی را برای اجرای آن مورد ذکر نموده و در بعضی از فرائض حدیث، ادلہ سخن خویش را نیز

طرح می‌نمایند و ما نیز با توجه به سایر احادیث ائمه بخش‌هایی را به عنوان روش در ذیل حدیث

شریف امام صادق(ع) ذکر نموده ایم.

قابل توجه این که، در کتب فقهی شیعه وظایف شرعی زوجین اشاره شده است و ما در اینجا بر این

هستیم که وظایف اخلاقی زوجین را از حدیث امام ششم نقل کنیم زیرا قائلیم بسیاری از مشکلات

زوجین، از رعایت نکردن ابتدائی ترین مسائل اخلاقی است که اگر همسران آنها را بدانند نه دچار

مشکلی در زندگی می‌شوند و نه این همه دادگاه‌های ما شلوغ جهت حل اختلاف خواهد شد و آمار طلاق بالا نخواهد بود.

وظائف اخلاقی زوجین

لَا غَنِيٌّ بِالرُّوحِ عَنْ ثَلَاثَةِ أَشْيَاءِ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَوْجِهِ وَهِيَ الْمُوَافِقَةُ - لِيَجْتَلِبَ بِهَا مُوَافَقَتَهَا وَمَحْبَبَهَا وَهَوَاهَا، وَهُسْنُ حُلْقِهِ مَعَهَا وَاسْتِعْمَالُهُ اسْتِمَالَهُ قُلْبِهَا - بِالْهَبَّةِ الْحَسَنَةِ فِي عَيْنِهَا وَتَوْسِعَتُهُ عَلَيْهَا - وَلَا غَنِيٌّ
بِالرُّوحَةِ فِيمَا بَيْنَهَا وَبَيْنَ رَوْجِهَا - الْمُوَافِقُ لَهَا عَنْ ثَلَاثِ خِصَالٍ وَهُنَّ - صِيَانَةُ نَفْسِهَا عَنْ كُلِّ دَنَسٍ حَتَّى
يُطْمَئِنَ قُلْبُهُ - إِلَى النَّفَةِ بِهَا فِي حَالِ الْمَحْبُوبِ وَالْمَكْرُورِ - وَحِيَاطُتُهُ لِيُكُونَ ذَلِكَ عَاطِفًا عَلَيْهَا عِنْدَ زَلَةٍ تَكُونُ
مِنْهَا - وَإِظْهَارُ الْعِشْقِ لَهُ بِالْخِلَابَةِ وَالْهَبَّةِ الْحَسَنَةِ لَهَا فِي عَيْنِهِ . (بخاري ج ۷۵، ص ۲۳۷)^۱

سه امر ضروري که مرد باید رعایت کند

الف) موافقت

اولین وظیفه اخلاقی مرد از کلام امام صادق در قبال همسرش، موافقت و همراهی در امور زندگی است و مخالفت با تمایلات وی ننمودن.

^۱ مرد باید در ارتباط با زن و همسر خود حتما این سه خصوصیت را داشته باشد: ۱- اول موافقت که موجب جلب توافق همسرش نیز می‌شود و محبت و علاقه او را تحکیم میکند و خوش اخلاقی با همسر. ۲- قیafe و ظاهر آراسته داشته باشد که موجب تمایل بیشتر همسرش گردد. ۳- وسعت باو ببخشد(در خورد و خوراک و پوشک).

و هر زنی باید بین خود و شوهری که با او توافق دارد سه خصوصیت را داشته باشد: ۱- از هر پلیدی خود را نگه دارد تا شوهرش باو اطمینان پیدا کند در حال خوشی و ناخوشی. ۲- نگهداری و مراقبت از شوهر(که پیوسته نیازمندیهای شوهر را متوجه باشد و در رفع آنها بکوشد) که این خود محبت و علاقه شوهر را نسبت باو موجب می‌شود و از لغزش همسرش اگر پیش آید چشم پوشی کند. ۳- و اظهار عشق نسبت باو با سخنان محبتانگیز و خود را برای شوهر با شکل و قیafeای بیاراید که جلب توجه او را بنماید.

آثار موافقت:

1.تا همراهی اش را بدست آورد

حضرت با تعبیر (لتجلب بها موافقتها) بیان می‌دارند که برای بدست آوردن همراهی و عدم مخالفت همسر، نیاز به این هست که مرد نیز در زندگی با همسر خویش موافق و همراه باشد و با خواسته‌های او مقابله ننماید. این خصیصه، اولین صفت اخلاقی یک مرد در زندگی مشترک شمرده شده می‌شود.

2.محبت اش را بدست آورد

دومین اثر موافقت با همسر در خانه، این است که موجبات جلت محبت همسر خواهد شد.

3.خاطرشن را بدست آورد

سومین اثری که جلب موافقت دارد، بدست آوردن میل زوجه است یعنی خواسته و خواهش‌های او به شما متمایل خواهد شد.

روشهای همراهی و موافقت در روایات

الف. خوردن غذا در کنار همسر

پیامبر فرمودند: وقتی که مردی اعضای خانواده خود را کنار خود جمع نموده و برای خوردن غذا سفره ای پهنه نماید و آنها قبل از غذا نام خدا را بروزبان جاری کنند و پس از خوردن غذا حمد الهی را به جای آورند، قبل از این که آنها سفره را جمع کنند مورد آمرزش الهی قرار می‌گیرند.^۲

ب. همراه بودن در سفر

امام صادق فرمودند: هر مسلمانی که از روزی خدا نصیبی به دست آورد و آن روزی را خرج سفر کند و با خانواده خود در زیر تابش خورشید و تفت گرما به سوی مکه روان گردد تا خود را به عرفات برساند و در آنجا بپوید تا گوشه خلوت و نقطه خالی بیابد و در آن نقطه خالی به انتظار نزول مغفرت و رحمت تا شب درنگ کند- آیا تو شخصا دیده‌ای که در صحرای عرفات، اینجا و آنجا و در میان انبوه اقوام و ملل، گوشه خلوت و نقطه خالی وجود دارد؟ من گفتم: آری دیده‌ام جانم به قربانت. ابو عبد الله گفت:- در این هنگام، خداوند تبارک و تعالی که بی‌شریک و بی‌همتا است می‌گوید: این بنده مرا بنگرید. من از مال دنیا نصیبی به او عطا کردم و او نصیب خود را در راه زیارت خانه‌ام انفاق کرد و با خانواده‌اش در میان تابش خورشید و تفت گرما به بارگاه من آمد و به امید مغفرت و رحمت من در این عرصه خالی جا گرفت. اینک من گناه او را می‌بخشم و رنج او را می‌زدایم و روزی او را به دست خود عطا می‌کنم.^۳

^۲ قالَ رَسُولُ اللَّهِ صَ مَا مِنْ رَجُلٍ يَجْمِعُ عِيَالَةً وَ يَضْعُ مَائِدَتَهُ فَيَسْمُونَ فِي أَوَّلِ طَعَامِهِمْ وَ يَحْمَلُونَ فِي آخِرِهِ فَتَرْفَعُ الْمَائِدَةُ حَتَّى يُغْفَرَ لَهُمْ. (بحار ج ۶۳ ص ۳۵۱)

^۳ قالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَشِيَّةً مِنَ الْعَشِيَّاتِ وَ تَحْنُنُ بِمَنِي وَ هُوَ يَحْسُنُ عَلَى الْحَجَّ وَ يُرَعَبِنِي فِيهِ يَا سَعِيدُ أَيُّمَا عَبْدِ رَزَقَهُ اللَّهُ رَزْقًا مِنْ رِزْقِهِ فَأَخْذَ ذَلِكَ الرِّزْقَ فَأَنْفَقَهُ عَلَى نَفْسِهِ وَ عَلَى عِيَالِهِ ثُمَّ أَخْرَجَهُمْ قَدْ صَحَّاهُمْ بِالشَّمْسِ حَتَّى يَقْدَمَ بِهِمْ عَشِيَّةً عَرَفَةَ إِلَى الْمَوْقِفِ فَيَقِيلُ أَلَمْ تَرْ فُرَجًا تَكُونُ هُنَاكَ فِيهَا خَلَلٌ وَ لَيْسَ فِيهَا أَحَدٌ فَقُلْتُ بَلَى جُعِلْتُ فِدَاكَ فَقَالَ يَجِئُ بِهِمْ قَدْ صَحَّاهُمْ حَتَّى يَشْعَبَ بِهِمْ تِلْكَ الْفُرَجَ فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَا شَرِيكَ لَهُ عَبْدِي رَزْقُتُهُ مِنْ رِزْقِي فَأَخْذَ ذَلِكَ الرِّزْقَ فَأَنْفَقَهُ فَصَحَّحَ بِهِ نَفْسَهُ وَ عِيَالَهُ ثُمَّ جَاءَ بِهِمْ حَتَّى شَعَبَ بِهِمْ هَذِهِ الْفُرَجَةُ الْتِيمَاسُ مَغْفِرَتِي أَعْفِرُ لَهُ ذَنْبَهُ وَ أَكْفِيهِ مَا أَهْمَمَهُ وَ أَرْبَعَهُ قَالَ سَعِيدٌ مَعَ أَشْيَاءَ قَالَهَا نَحْوًا مِنْ عَشَرَةَ (كافی ج ۴ ص ۲۶۳)

ج. نشستن در کنار همسر

پیامبر خدا فرمودند: نشستن مرد در کنار خانواده‌اش در پیشگاه خدای متعال از اعتکاف کردن در مسجد من بهتر است.^۴

د. حتی اف نگوید

پیامبر اکرم فرمودند: برادرم جبرئیل بارها مدارا نمودن با زنان را به من سفارش نمود، تا آنکه گمان بردم که جایز نبوده و سزاوار نیست که مردی به همسرش اف بگوید.^۵

در حدیثی دیگر داریم که حضرت امیرالمؤمنین به مردی پیرامون معاشرت با همسر فرمود: در هر حال با او مدارا کن. و سخن خوش به او بگو. تا زندگی تو با صفا گردد.^۶

۵. کمک به وی در امر خانه داری

امام صادق علیه السلام فرمود: امیر مؤمنان علیه السلام خود هیزم تهیه می‌کرد و آب از چاه می‌کشید و جاروب می‌کرد و حضرت فاطمه علیها السلام آسیا می‌کرد و خمیر می‌نمود و نان می‌پخت.^۷

نقل شده است که پیامبر(ص) خودشان گوسفند خانه را می‌دوشیدند.^۸

^۴ جلوس المرء عند عياله أحب إلى الله تعالى من اعتكاف في مسجدى هذا. (مجموعه‌ورام ج ۲ ص ۱۲۱)

^۵ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَنِي أُخْرِي جَبْرِيلُ وَلَمْ يَزَلْ يُوَصِّينِي بِالنَّسَاءِ حَتَّىٰ ظَنَّتُ أَنَّ لَأَ يَجِدُ لِزَوْجِهَا أَنْ يَقُولَ لَهَا أَفَّ. (مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۲۵۲)

^۶ إِنَّ الْمَرْأَةَ رِيحَانَةٌ وَلَيْسَتْ بِقَهْرَمَانَةٍ فَدَارِهَا عَلَى كُلِّ حَالٍ وَأَحْسِنِ الصُّحْبَةِ لَهَا فَيَصْفُرُ عَيْشُكَ. (مکارم الاخلاق ص ۲۱۱)

^۷ روی هشام بن سالم عن أبي عبد الله ع قال كان أمير المؤمنين ع يحتطب ويستقي ويكتنس وكانت فاطمة ع تطحن وتتعجن وتتخبز. (من لا يحضره الفقيه ج ۳ ص ۱۷۹)

^۸ قال كان رسول الله ص يحلب عن أهله. (مکارم الأخلاق ص ۲۴)

ب) حسن خلق

در بین روایات اهل بیت، نسبت به خوش خلقی مخصوصاً به خانواده سفارشات متعددی شده است تا جایی که پیامبر خدا می‌فرماید:

نزدیک‌ترین شما به من در روز قیامت، خوش‌خوی‌ترین و مهربان‌ترین آنها نسبت به خانواده‌اش می‌باشد. و من مهربان‌ترین شما به خانواده‌ام می‌باشم.^۹

از مصاديق حسن خلق که در روایات آمده می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

الف. بوسیدن همسر

پیامبر اکرم در حدیثی که پیرامون آداب زناشویی است فرمودند: هنگامی که بنده مومنی به نزد همسرش رفته و دست او را بگیرد، خدای متعال برای او ده حسنہ می‌نویسد، و صد گناه او را پاک می‌کند.^{۱۰}

ب. تحمل بد زبانی و بد رفتاری همسر

پیغمبر(ص) فرمود: مردی که بر بدخویی همسرش صبر کند؛ خداوند اجر مصائب ایوب را بوى دهد، و زنی که بر بدخویی شوهرش شکیبایی کند؛ خداوند ثواب آسیه بدو دهد.^{۱۱}

^۹ قالَ رَسُولُ اللَّهِ صَ أَقْرَبُكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحْسَنُكُمْ خُلُقًا وَ خَيْرُكُمْ خَيْرًا لِأَهْلِهِ. (صحیحه الرضا علیه السلام ص ۶۷)

^{۱۰} قال رسول الله: ان العبد المؤمن اذا اتحذ بيد زوجته كتب الله عزوجل له عشر حسنات. و محا عنه عشر سينات. فان قبلها، كتب الله له مائه حسنة، و محا عنه مايئه دعائيم الاسلام ج ۲ ص ۱۹۰، عوالى اللئالي ج ۳ ص ۲۹۲.

^{۱۱} قالَ النَّبِيُّ صَ مَنْ صَبَرَ عَلَى سُوءِ خُلُقٍ امْرَأَتِهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ مِنَ الْأَجْرِ مَا أُعْطَى أَيُّوبَ عَلَى بَلَائِهِ وَ مَنْ صَبَرَتْ عَلَى سُوءِ خُلُقٍ زَوْجِهَا أَعْطَاهَا اللَّهُ مِثْلَ ثَوَابِ آسِيَةِ بِنْتِ مُزَاحِمٍ (مكارم الاخلاق ص ۲۱۳)

هر کس بر ناسازگاری و بدخوئی زوجه‌اش صبر کند و بردباری کشد و طلاقش ندهد، پروردگار متعال بهر شبانه روزی که با او بسر برده و شکیبائی نموده پاداشی که بآیوب عليه السلام در مصیباتش داده است باو عطا فرماید، و آن زن بدخو را هر شبانه روزی بمقدار رملها و شنهای متراکم بیابانها گناه خواهد بود، و اگر پیش از اینکه از بدستگالی و ناسازگاری دست بردارد و با مرد همراهی کند و قبل از اینکه مرد از وی خشنود شود بمیرد، روز قیامت با منافقین محشور شود و سرنگون شود با آنها در آخرين دركات جهنم.^{۱۲}

ج. هديه دادن

پیامبر فرمودند: هديه مرد به همسرش موجب زیادی عفت او خواهد شد.^{۱۳}

د. شستن پای همسر

رسول خدا به علی بن ابی طالب چنین سفارش فرمودند:

ای علی چون عروس را به خانه تو آورند، وقتی نشست کفش او را بکن و پایش را بشو و آبش را به در خانه‌ات بریز که چون چنین کنی خدا از خانه‌ات هفتاد هزار رنگ فقر را ببرد و هفتاد هزار رنگ برکت در آن درآورد و هفتاد هزار رحمت بر تو فرو فرستد که بر سر عروس بچرخد تا برکت آن بهر

^{۱۲} منْ صَبَرَ عَلَى سُوءِ خُلُقٍ أَفْرَأَهُ وَ احْتَسَبَهُ أَعْطَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِكُلِّ مَرَّةٍ يَصْبِرُ عَلَيْهَا مِنَ الشَّوَّابِ مَا أُعْطَى أَيُّوبَ عَلَى بَلَائِهِ وَ كَانَ عَلَيْهَا مِنَ الْوِزْرِ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ مِثْلُ رَمَلِ عَالِجٍ إِنَّ مَاتَتْ قَبْلَ أَنْ تُعِينَهُ وَ قَبْلَ أَنْ يَرْضَى عَنْهَا حُشِرَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُنْكُوسَةً مَعَ الْمُنَافِقِينَ - فِي الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ. (ثواب الاعمال ص ۲۸۷)

^{۱۳} هِبَةُ الرَّجُلِ لِرَوْجِتِهِ تَزِيدُ فِي عِفْتِهَا. (من لا يحضره الفقيه، ج ۴، ص ۳۶۱)

گوشه خانه‌ات برسد و خدا عروس را از جنون و خوره و پیسی امان دهد که باو رسند تا در آن خانه

است^{۱۴}

۵. شوخی نمودن

شوخی کردن نیز از حسن خلق محسوب می‌شود چنانچه در حدیثی از امام صادق علیه السلام می‌خوانیم: حضرت فرمود: شوخی کردن شما با همدیگر چگونه است؟ عرضکردم: اندک است، فرمود: این گونه نباشید زیرا شوخی از خوش خلقی است، و تو بدان وسیله برادرت را خوشحال و مسرور کنی، و هر آینه رسول خدا(ص) با کسی شوخی میکرد و میخواست که او را شاد و مسرور کند.^{۱۵}

پس هر گاه یکی از شما با عیال و همسرتان همبستر شدید قبلًا با وی ببازی و شوخ و شنگی بپردازد بعد کام گیرد که این شیرین‌تر است.^{۱۶} رسول خدا صلی اللہ علیہ و الہ بازی مؤمن بیهوده است جز در سه چیز: پرورش اسب و تیراندازی و بازی کردن با همسرش که اینها درستند.^{۱۷}

^{۱۴} عن أبي سعيد الخدري قال أوصى رسول الله ص على بن أبي طالب ع فقال يا على إذا دخلت العروس بيتك فاخذ حفتها حين تجلس وأغسل رجليها وصب الماء من باب دارك إلى أقصى دارك فإنك إذا فعلت ذلك أخرج الله من دارك سبعين ألف لون من الفقر وأدخل فيها سبعين ألف لون [سبعين لوتاً] من البركة وأنزل عليك سبعين رحمة . (أمالی الصدق ص ۵۶۷)

^{۱۵} قال أبو عبد الله كيف مداعبة بعضكم بعضاً قلت قليل قال فلما تغلوا فإن المداعبة من حسن الخلق وإنك لن تدخل بها السرور على أخيك ولقد كان رسول الله ص يداعب الرجل يريده أن يسرّها . (اصول کافی-ترجمه مصطفوی ج ۴ ص ۴۱۶)

^{۱۶} فإذا أتي أحدكم أهلاً فليكن بينهما مداعبة فإنه أطيب للأمر . (من لا يحضره الفقيه-ترجمه غفاری ج ۵ ص ۲۷۶)

^{۱۷} قال رسول الله ص كُلُّ لَهُو الْمُؤْمِنِ يَاطِلُّ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ فِي تَأْدِيبِ الْفَرَسِ وَرَمِيهِ عَنْ قَوْسِهِ وَمُلَاعِبَتِهِ امْرَأَتِهِ فَإِنَّهُ حَقُّ الْخَبَرِ . (آسمان و جهان-ترجمه کتاب السماء و العالم بحار ج ۱ ص ۱۵۶)

و. سلام کردن در هنگام وارد شدن به منزل

أَبُو الصَّبَّاح گوید: از امام باقر عليه السلام در باره فرموده خداوند: فَإِذَا دَخَلْتُمْ بَيْوَتاً فَسَلِّمُوا عَلَى

آنفسِکُمْ (و هنگامی که داخل خانه‌ها گشتید بر خویشن سلام نمایید- نور ۶۱) پرسیدم، فرمود:

منظور این است که وقتی کسی وارد منزل خویشن شود و سلام کند، (پاسخ) آن سلام را بر خود او

برگردانند و این سلام بر نفس خودتان می‌باشد.^{۱۸}

ز. داشتن مدارا و حسن گفتار

حضرت علی علیه السلام فرمودند: بهر حال با آنها مدارا کنید و بزبان خوش با آنها گفتگو کنید شاید

خوش کردار شوند.^{۱۹}

ح. عفو و گذشت

یونس بن عمار می‌گوید: امام صادق مرا به ازدواج کنیزی درآورد که برای اسماعیل پسر حضرت بود،

سپس حضرت به من فرمود: به او نیکی کن، عرضه داشتم: احسان و نیکی به او چگونه است؟ حضرت

فرمودند: شکمش را سیر کن، لباس به او بپوشان و از خطاهایش درگذر.^{۲۰}

^{۱۸} عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ - فَإِذَا دَخَلْتُمْ بَيْوَتاً فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمُ الْآيَةُ

فَقَالَ هُوَ شَسْلِيمُ الرَّجُلُ عَلَى أَهْلِ الْبَيْتِ حِينَ يَدْخُلُ ثُمَّ يَرْدُونَ عَلَيْهِ فَهُوَ سَلَامُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ (معانی الأخبار ص ۱۶۲)

^{۱۹} فَدَارُوهُنَّ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَ أَحْسِنُوا لَهُنَّ الْمَقَالَ لَعَلَّهُنَّ يُحْسِنُ الْفِعَال . (اماکنی شیخ صدوق-ترجمه کمره‌ای ص

۲۰۶)

^{۲۰} عَنْ يُونُسَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: زَوَّجَنِي أَبُو عَنْدِ اللَّهِ عَجَارِيَّهُ كَانَتْ لِإِسْمَاعِيلَ إِنِّيهِ فَقَالَ أَحْسِنْ إِلَيْهَا فَقُلْتُ وَ مَا إِلَّا حَسَانٌ إِلَيْهَا فَقَالَ أَشْبِعْ بَطْنَهَا وَ اكْسُ جُثْنَهَا وَ اغْفِرْ ذَنْبَهَا ثُمَّ قَالَ أَذْهِبِي وَ سَطِّكِ اللَّهُ مَا لَهُ (کافی ج ۵ ص ۵۱)

ج) تسخیر قلب همسر

روش دلبری و تسخیر قلب :

زیبا جلوه دادن خود در چشم او -نه چشم دیگری-

چنانچه مشاهده می شود، امام صادق علیه السلام برای تسخیر قلب همسر، دو روش را اراده داده اند، یکی زیبا جلوه کردن در چشم خانم می باشد.^{۲۱} احادیث بسیاری از سایر معصومین نیز داریم که به این نکته اهمیت به سزاگی داده اند. تا جایی که زیبا جلوه کردن در دیده همسر، به عنوان روشی برای عفیف نگه داشتن زوجه تلقی شده است. لذا حضرت فرمودند: آرایستگی مرد برای زن بر عفت زن می افزاید.

۲۲

حضرت رضا(ع) فرمود: پدرم از پدرانش(ع) خبر داد که زنان یهود از عفت بیرون رفته اند و به فساد کشیده شدند، و چنین نشدنند مگر به کم توجهی شوهران به آرایش و نظافت خود. و نیز فرمود: زن از تو همان را میل دارد که تو از او میل داری.^{۲۳}

توسعه و دست و دل بازی بر وی

وسعت دادن به زن^{۲۴} و فرزند در زندگی به اموری می تواند محقق شود که ذکر می کنیم:

خرید برای همسر و فرزندان و حمل آن به منزل

^{۲۱} بِأَلْهِيَّةِ الْحَسَنَةِ فِي عَيْنِهَا. (تحف العقول ص ۳۲۳)

^{۲۲} عَنْ أُبِي الْحَسَنِ عَ قَالَ تَهْيَةُ الرَّجُلِ لِلْمَرْأَةِ مِمَّا تَزَيَّدُ فِي عِفْتِهَا. (مکارم الأخلاق ص ۹۷)

^{۲۳} عَنْ عَلَىٰ بْنِ مُوسَىٰ عَ قَالَ أُخْبَرَنِي أُبِي عَنْ أُبِيِّهِ عَنْ أَبَائِهِ عَ أَنَّ نِسَاءَ يَبْنِ إِسْرَائِيلَ خَرَجْنَ مِنَ الْعَفَافِ إِلَى الْفُجُورِ مَا أُخْرَجْهُنَّ إِلَّا قِلَّةٌ تَهْيَةً أَزْوَاجِهِنَّ وَ قَالَ إِنَّهَا تَشْتَهِي مِنْكَ مِثْلَ الَّذِي تَشْتَهِي مِنْهَا (مکارم الأخلاق ص ۸۱)

^{۲۴} همان. تَوْسِيَّةٌ عَلَيْهَا

رسول خدا(ص) فرمود هر که بازار رود و تحفه‌ای برای عیال خود آورد چون حامل صدقه است برای مردم محتاج و بزن‌ها دخترها پیش از مردها بدهد زیرا هر که دخترش را شاد کند گویا بنده مؤمنی از فرزندان اسماعیل را آزاد کرده در راه خدا و هر که پسری را چشم روشن کند گویا از خوف خدا

گریسته و هر که از خوف خدای عز و جل بگرید در بهشت پر نعمت درآید.^{۲۵}

امام ششم نگاه کرد بمردی از اهل مدینه که چیزی برای عیال خود خریده و با خود میبرد و چونش آن مرد دید شرمگین شد، و آن حضرت فرمود: آن را برای عیالت خریدی و برashan میبری آگاه که بخدا اگر مردم مدینه نبودند دوست داشتم برای عیالم چیزی بخرم و خودم برashan ببرم.^{۲۶}

۲. هدیه دادن به همسر

هدیه مرد به همسرش عفت او را می‌افزاید.^{۲۷}

هدیه دادن موجب می‌گردد که قلب از دشمنیها و کینه‌ها پاک گردد.^{۲۸}

۲۵ قالَ رَسُولُ اللَّهِ صَ مَنْ دَخَلَ السُّوقَ فَأَشْتَرَى تُحْفَةً فَحَمَلَهَا إِلَى عَيَالِهِ كَانَ كَحَامِلِ صَدَقَةٍ إِلَى قَوْمٍ مَحَاوِيجَ وَ لَيْبِدَأْ بِالْإِنَاثِ قَبْلَ الدُّكُورِ فَإِنَّ مَنْ فَرَحَ أَبْنَهُ فَكَانَمَا أَعْتَقَ رَبَّهُ مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِيلَ مُؤْمِنَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ مَنْ أَقْرَأْ بَعْنَينِ ابْنِ فَكَانَمَا بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مَنْ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَدْخَلَهُ اللَّهُ فِي جَنَّاتِ الْعِيْمِ . (أَمَالِي الصَّدَوقِ ص ۵۷۷)

۲۶ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ قَالَ نَظَرَ أَبْنُو عَبْدِ اللَّهِ عَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ - قَدِ اشْتَرَى لِعَيَالِهِ شَيْئًا وَ هُوَ يَحْمِلُهُ - فَلَمَّا رَأَهُ الرَّجُلُ اسْتَحْيَا مِنْهُ - فَقَالَ لَهُ أَبْنُو عَبْدِ اللَّهِ عَ اشْتُرَيْتَهُ لِعَيَالِكَ وَ حَمَلْتَهُ إِلَيْهِمْ - أَمَا وَ اللَّهِ لَوْلَا أَهْلُ الْمَدِينَةِ - لَأُحِبِّتُ أَنْ أَشْتَرِي لِعَيَالِي الشَّيْءِ ثُمَّ أُحِمِّلَهُ إِلَيْهِمْ . (بحار الأنوار الجامعه للدرر أخبار الأئمه الأطهار ج ۷۲ ص ۱۳۲)

۲۷ هِبَّةُ الرَّجُلِ لِزَوْجِهِ تَرِيدُ فِي عِفْتِهَا . (من لا يحضره الفقيه ج ۴ ص ۳۶۱)

۲۸ يَقُولُ تَهَادِيَا فَإِنَّ الْهَدِيَّةَ تَسْلُلُ السَّخَائِمَ وَ تُجْلِي ضَغَائِنَ الْعَدَاوَةِ وَ الْأَحْقَادِ . (كافى ج ۵ ص ۱۴۳)

امور اخلاقی که باید زن رعایت کند

حضرت امام صادق علیها السلام در حدیثی که در ابتدای فصل ذکر شد می‌فرمایند که زن باید در سه امر با همسرش موافقت و یاری داشته باشد:

الف) عفت و صیانت خویش از هرگونه آلدگی

از هر گونه آلدگی چه آلدگی جسمی و چه آلدگی اخلاقی باید مبری باشد.^{۲۹} و این صیانت و پاکی آثاری دارد که در ادامه سخن حضرت بدان اشاره شده است:

اثر صیانت:

قلب شوهرش را اطمینان بخشد و قوى کند تا در خوشی و ناخوشی زندگی بتواند قلب همسرش را تسخیر کرده باشد.^{۳۰}

در ادامه حدیث، امام راه و روش تسخیر قلب همسر و ایجاد اطمینان در قلب وی را معرفی می‌نمایند:

ب) نگهداری و مراقبت از شوهر و برآورده کردن نیازهایش

یکی از وظایف اخلاقی زن، نسبت به شوهرش حیاتت^{۳۱} است. منظور از حیاتت، دفاع از شوهر، حمایت از او، حفاظت و پی مصالح او بودن است. طبق فرمایش امام صادق علیه السلام که در اول فصل ذکر شد، حیاتت، آثار دارد که به آن میپردازیم:

^{۲۹} صَيَانَةُ نَفْسِهَا عَنْ كُلِّ دَنَسٍ. (تحف العقول ص ۳۲۳)

^{۳۰} همان. حتى يطمئن قلبه الى الثقة بها فى المحبوب والمكره

آثار حیات و برآورده کردن حوائج شوهر:

تا هنگامی که لغزشی از او سر زد، شوهر دل معطوفی به همسرش داشته باشد.

روش‌های حیات و نگهداری شوهر

۱. پختن غذای لذیذ برای شوهر^{۳۲}

از پیغمبر اکرم(ص) روایت شده که فرمود: حق مرد بزرگ، روشن کردن چراغ خانه و آماده ساختن غذا و... است.^{۳۳}

۲. احترام به شوهر

از امام صادق(ع): جمعی خدمت نبی اکرم(ص) آمدند و گفتند: ما مردمی را می‌بینیم که به یک دیگر سجده می‌کنند، حضرت فرمود: اگر کسی را دستور میدادم که بکسی سجده کند، به زن می‌گفتم که شوهر را سجده نماید.^{۳۴}

۳. استقبال از شوهر و خوش آمدگویی به وی^{۳۵}

^{۳۱} حِيَاطَةً: إذا حفظه و صانه و ذبَّ عنه و توَفَّ على مصالحة . (النهاية في غريب الحديث والاثر ج ۱ ص ۴۶)

^{۳۲} همان. اصلاح الطعام

^{۳۳} عن النبي صلى الله عليه و آله قال: حق الرجل على المرأة إنارة السراج و إصلاح الطعام... (طرائف الحكم يا اندرزهای ممتاز ج ۲ ص ۲۹۲)

^{۳۴} عَنِ الصَّادِقِ عَ قَالَ إِنَّ قَوْمًا أَتُوا رَسُولَ اللَّهِ صَ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا رَأَيْنَا أَنَّاسًا يَسْجُدُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَ لَوْ كُنْتُ أَمْرُ أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَخَدٍ لَأَمْرَتُ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ لِزَوْجِهَا. (مكارم الأخلاق ص ۲۱۵)

^{۳۵} ان تستقبله عند باب. (تحف العقول ص ۳۲۳)

از نبی اکرم(ص): حق مرد بر زن اینست که... و تا در حیاط به استقبالش شتابد و باو خوش آمد گوید، و طشت و حوله آرد و دست او را بشوید و جز به واسطه علتی خود را از او منع ننماید.^{۳۶}

4. اطاعت و فرمانبرداری

ابو حمزة ثمالی از جابر بن عبد الله انصاری روایت کرده گفت: ما در خدمت رسول خدا صلی الله عليه و آلہ بودیم، راجع به زنها سخن می‌گفتیم و اینکه پاره‌ای نسبت به دیگران امتیازاتی دارند، رسول خدا صلی الله عليه و آلہ فرمودند: آیا برایتان بگوییم بهترین زنان شما کدامند؟ اصحاب عرض کردند بفرمائید، حضرت فرمود: از بهترین زنان شما آن زنی است... و آرایش و زینت‌کننده خویش برای شویش و از غیر او محفوظ و پوشیده باشد، آن زنی که گوش به سخن شوی دهد و فرمانش را اطاعت کند، و چون در بستر روند خود را در اختیار همسر گذارد و مانند شوهر شوق و رغبت به همبستری نشان ندهد.^{۳۷}

5. بدرقه نمودن شوهر

مردی نزد رسول خدا صلی الله عليه و آلہ آمد و عرض کرد: من همسری دارم که چون به منزل روم پیشباز من آید و چون بیرون روم مرا بدرقه کند، و هر گاه مرا اندوهگین بیند پرسد چه چیز تو را غمگین ساخته اگر برای روزی است که آن به عهده تو نیست و دیگری آن را به عهده گرفته(يعنى

^{۳۶} عن النبي ص قال حق الرجل على المرأة... وأن تستقبله عند باب بيته فترحب به وأن تقدم إليه الطشت والمنديل وأن توضئه وأن لا تمنع نفسها إلا من عله. (مكارم الأخلاق ص ۲۱۴)

^{۳۷} قال إن من خير نسائكم المؤود السيرة العفيفه العزيزة في أهلها الليله مع بعلها المتبرجه مع زوجها الحصان مع غيره التي تسمع قوته و تطيع أمره وإذا خلا بها بذلك له ما أراد منها ولم يتبدل له بتبدل الرجل . (من لا يحضره الفقيه ج ۳ ص ۳۱۹)

خداوند)، و اگر راجع به امور آخرتی است پس خداوند بر اندوخت بیافزاید، رسول خدا صلی اللہ علیه و آله فرمود:

آری خداوند را کارگزارانی است و این زن یکی از آنان است، و او نصف اجر شهید را خواهد برد.^{۳۸}

6. پوشاندن لباس به همسر

پیامبر اکرم فرمودند: زنی که شوهر خود را بپوشاند خداوند در روز قیامت میپوشاند که هر خلعتی از آن مانند گل شقایق است، و چهل تن از حور العین را خادم او قرار می‌دهد.

۳۹

7. خدمت نمودن به همسر

رسول خدا فرمود یک زن صالحه شایسته بهتر است از یک هزار مرد ناصالح و هر زنی هفت روز همسرش را خدمت کند خدا هفت در جهنم را بروی او به بند و هشت در بهشت را برویش باز کند از هر دری که بخواهد وارد بهشت شود.^{۴۰}

8. خوشبویی برای همسر

امام سجاد علیه السلام فرمود: بهترین زنان آنست که: خوشبو، و طباخ(خوش غذا) خوبی باشد.^{۴۱}

^{۳۸} جاءَ رَجُلٌ إِلَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَفَّالَ إِنَّ لِي زَوْجَةً إِذَا دَخَلْتُ تَأْلِفَتِي وَإِذَا خَرَجْتُ شَيَّعَتِي وَإِذَا رَأَتِي مَهْمُومًا قَالَتْ مَا يُهْمِكَ إِنْ كُنْتَ تَهْمَمُ لِرِزْقِكَ فَقَدْ تَكَلَّ لَكَ بِغَيْرِكَ وَإِنْ كُنْتَ تَهْمَمُ بِأُمْرٍ آخِرَتِكَ فَرَأَدَكَ اللَّهُ هَمًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صِ إِنَّ لِلَّهِ عُمَالًا وَهَذِهِ مِنْ عُمَالِهِ لَهَا نِصْفُ أَجْرِ الشَّهِيدِ (من لا يحضره الفقيه ج ۳ ص ۳۲۹)

^{۳۹} مَا مِنْ اُمْرَأَةٍ تَكُسُّ زَوْجَهَا إِلَّا كَسَاهَا اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَبْعِينَ خَلْعَةً مِنَ الْجَنَّةِ كُلُّ خَلْعَةٍ مِنْهَا مِثْلُ شَقَائِقِ النُّعْمَانِ وَالرَّيْحَانِ وَتُعْطَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ أُرْبَعِينَ جَارِيَةً تَخْدِمُهَا مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ. (مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۲۴۵)

^{۴۰} قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صِ الْمَرْءُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِنْ الْفِرْجِ عَيْرٌ صَالِحٌ وَأَيْمَانًا اُمْرَأَةٌ خَدَّمَتْ زَوْجَهَا سَبْعَةَ أَيَّامٍ غَلَقَ اللَّهُ عَنْهَا سَبْعَةَ أَبْوَابِ التَّارِ وَفَتَحَ لَهَا ثَمَانِيَةَ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ تَذَلَّلُ مِنْ أَيْمَانًا شَاءَتْ. (ارشاد القلوب ج ۱ ص ۱۷۵)

۹. دلداری دادن به شوهر

امام صادق(ع): بهترین زنان آنست که اگر خشمگین شود یا شوهرش خشمگین گردد، بشوهر گوید دست من در دست تست(یعنی اختیار من با تست) به بستر خواب نخواهم رفت تا از من راضی شوی.

۴۲

۱۰. صبر و برداشتن مشکلات شوهر

پیامبر اکرم فرمودند: بر زن لازم است که در هر حال در کنار شوهرش بوده و در مقابل سختیها و تنگناها صبور و برداشتن باشد. مانند همسر حضرت ایوب، او هیجده سال به حضرت ایوب خدمت کرد. حضرت ایوب را در پارچه ای پیچید و بر شانه هایش قرار داده و در این حالت او را جایه جا می کرد. با دست خود گندم را آسیاب می نمود و نانی تهیه کرده و تقديم حضرت ایوب می کرد. و آن حضرت نیز در آن حالت، حمد الهی را به جای می آورد. آن زن تمام کارها را به خاسر شفقت و احسان و با

نية تقرب به خدا انجام می داد.^۳

پیامبر فرمودند: زنی که بر بدخویی شوهرش شکیبایی کند؛ خداوند ثواب آسیه بدو دهد.^۴

^۱ قالَ عَلَيْكُمْ الْأَحْمَانُ الْأَطْيَبُ الرِّيحُ الطَّيِّبُ الطَّعَامُ (مکارم الاخلاق ص ۲۰۰)

^۲ عَنِ الصَّادِقِ عَ قَالَ خَيْرُ نِسَائِكُمُ الَّتِي إِنْ عَصَبْتُمْ أُوْ أَعْضَبْتُمْ قَالَتْ لِزَوْجِهَا يَدِي فِي يَدِكَ لَا أُكْتَبِلُ بِعُمْضٍ حَتَّى تَرْضَى عَنِي. (مکارم الاخلاق ص ۲۰۰)

^۳ يَجِبُ عَلَى الْمَرْأَةِ أَنْ تَصِيرَ عَلَى زَوْجِهَا عَلَى الضرَّ وَ النَّفْعِ وَ تَصِيرَ عَلَى الشِّدَّةِ وَ الرَّحَاءِ كَمَا صَبَرَتْ زَوْجَهُ أَيُّوبُ الْمُبْتَلَى صَبَرَتْ عَلَى خِدْمَتِهِ ثَمَانِي عَشْرَةَ سَنَةً تَحْمِلُهُ عَلَى عَاتِقِهَا مَعَ الْحَامِلِينَ وَ تَطْهَرُ مَعَ الطَّاهِرِينَ وَ تَأْتِيهِ بِكِسْرَةٍ يَأْكُلُهَا وَ يَخْمَدُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ كَانَتْ تُلْقَيْهِ فِي الْكِسَاءِ وَ تَحْمِلُهُ عَلَى عَاتِقِهَا شَفَقَةً وَ إِحْسَانًا إِلَى اللَّهِ وَ تَقْرُبًا إِلَيْهِ عَزَّ وَ جَلَّ. (مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۲۶۱)

^۴ مَنْ صَبَرَتْ عَلَى سُوءِ خُلُقٍ زَوْجِهَا أَعْطَاهَا اللَّهُ مِثْلَ ثَوَابِ آسِيَةِ بِنْتِ مُرَاحِمٍ. (مکارم الاخلاق ص ۲۱۴)

11. مهریه سنگین نداشتن

روایت است که از برکت زن کمی مهر و از شومی او زیادی مهر است.^{۴۵}

12. بخشش مقداری از مهریه

فرمود سه طایفه‌ی از زنهایند که عذاب قبر از آنها برداشته شود و با حضرت فاطمه دختر حضرت

محمد محسور شوند زنی که بر غیرت شوهرش صبر کند، زنی که با شوهر بد اخلاق بسازد و زنی که

مهریه‌اش را به بخشید خدای تعالی بهر یک از این سه طایفه‌ی زنها ثواب یک هزار شهید می‌بخشد و

برای هر یک از آنان ثواب عبادت یک سال نوشته می‌شود.^{۴۶}

پیغمبر(ص)، فرمود: هیچ مردی مهر زن را قبل از آمیزش و عروسی ندهد مگر آنکه خداوند بر هر

دیناری ثواب آزاد کردن بندهای عنایت نماید، پرسیدند: بخشش بعد از عروسی(دخول) چطور است؟

فرمود: آن از مودت و الفت بشمار آید.^{۴۷}

13. نگاه با محبت

پیامبر اکرم فرمودند: نگاه کردن زن به شوهرش عبادت محسوب می‌شود و این کار موجب آمرزش

گناهان وی میگردد.^{۴۸}

^{۴۵} رُوِيَ أَنَّ مِنْ بَرَكَةِ الْمَرْأَةِ قِلَّةُ مَهْرِهَا وَمِنْ شُوْمِهَا كَثُرَةُ مَهْرِهَا. (مکارم الاخلاق ص ۱۹۱)

^{۴۶} قَالَ عَثَلَاثٌ مِنَ النِّسَاءِ يَرْفَعُ اللَّهُ عَنْهُنَّ عَذَابَ الْقَبِيرِ وَيَكُونُ مَحْسُرٌ هُنَّ مَعَ فَاطِمَةَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ صَفَرَتْ عَلَى عَيْرَةِ زَوْجِهَا وَأَمْرَأَةِ صَفَرَتْ عَلَى سُوءِ خُلُقِ زَوْجِهَا وَأَمْرَأَةً وَهَبَتْ صَدَاقَهَا لِزَوْجِهَا يُعْطِي اللَّهُ تَعَالَى لِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ ثَوَابَ الْفِتْحِ شَهِيدٍ وَيَكْتُبُ لِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ عِبَادَةً سَنَةً. (ارشاد القلوب ج ۱ ص ۱۷۵)

^{۴۷} قَالَ النَّبِيُّ صَ مَا مِنْ امْرَأَةٍ تَصْنَدَّقُتْ عَلَى زَوْجِهَا بِمَهْرِهَا قَبْلَ أَنْ يَدْخُلَ بِهَا إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهَا بِكُلِّ دِينَارٍ عِنْقَ رَقَبَةٍ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَكَيْفَ الْهِمَةُ بَعْدَ الدُّخُولِ فَقَالَ إِنَّمَا ذَلِكَ مِنَ الْمَوَدَّةِ وَالْأَلْفَةِ. (مکارم الاخلاق ص ۲۳۷)

^{۴۸} قال رسول الله: نظر المرأة الى زوجها عبادة و تکفیر للذنب. (لائى الاخبار ج ۳ ص ۲۸۵)

۱۴. همبستر شدن

پیامبر فرمودند: بهترین زنان کسانی هستند که وقتی می‌خواهند با همسر خود همبستر شوند، همانطور

که لباسهای خود را از تن بیرون می‌آورند، حیاء و شرم را نیز از خود دور می‌سازند.^{۴۹}

فرمود: هیچ زنی نباید بخوابد تا خود را به شوهر عرضه کند، و مراد از عرضه داشتن اینست که لباس

را در آورد و بزریر لحاف شوهر ببرود، و به او بچسبد.^{۵۰}

پیامبر اکرم در توصیه ای به زنان نسبت به آماده بودن آنان برای تامین نیازهای جنسی همسران خود فرمودند: نمازهای خود را طولانی نکنید. با طولانی نمودن نمازهای خود مانع از برآورده شدن نیازهای همسرانتان نگردد.^{۵۱}

در حدیثی دیگر رسول مکرم اسلام در ضمن حدیثی پیرامون شرح وظایف زن در مقابل شوهر به این مضمون فرمود: از جمله وظایف زن آن است که خواسته شوهر خود را در مورد همبستر شدن با او اجابت نماید، اگر چه بر بالای جهاز شتری نشسته باشد.^{۵۲}

۱۸. کم خرج باشد

پیامبر فرمود: هرزنی که موجب گردد مخارج زندگی شوهر حتی به اندازه یک درهم کاهش یابد،

خدای متعال به چنین زنی در مقابل هر درهم یک قصر در بهشت کرامت می‌فرماید.^{۵۳}

^{۴۹} عَنْ أُبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ قَالَ خَيْرُ نِسَائِكُمُ الَّتِي إِذَا خَلَتْ مَعَ زَوْجِهَا خَلَعَتْ لَهُ دِرْعَ الْحَيَاءِ وَ إِذَا لَبِسَتْ لَبِسَتْ مَعَهُ دِرْعَ الْحَيَاءِ. (مراء العقول ج ۲۰ ص ۱۱)

^{۵۰} قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِإِمْرَأَةَ أَنْ تَنَامْ حَتَّى تَعْرَضْ نَفْسَهَا عَلَى زَوْجِهَا تَخْلُعَ رِثَابَهَا وَ تَدْخُلَ مَعَهُ فِي لِحَافِهِ فَتُلْرِقَ جِلْدَهَا بِجَلْدِهِ فَإِذَا فَعَلَتْ ذَلِكَ فَقَدَ عَرَضَتْ نَفْسَهَا. (مکارم الأخلاق ص ۲۲۱)

^{۵۱} قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِلنِّسَاءِ: لَا تُطْوِلْنَ صَلَاتَكُنَّ فَتَمْنَعْ أَزْوَاجَكُنَّ. (هدایة الأئمَّةِ إِلَى أَحْكَامِ الْأَئمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ / ج ۷ / ص ۱۶۴. وسائل الشيعة ج ۲۰ ص ۱۶۴)

^{۵۲} لَا تَمْنَعْ نَفْسَهَا وَ إِنْ كَانَتْ عَلَى طَهْرٍ فَتَبْ. (کافی ج ۵ ص ۵۰۷ / دعائم الاسلام ج ۲ ص ۲۱۶)

عَنْ أُبِي عَبْدِ اللَّهِ عَ قَالَ: أَتَتِ امْرَأَةً إِلَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَفَقَاتٌ مَا حَقُّ الزَّوْجِ عَلَى الْمَرْأَةِ فَقَالَ أَنْ تُجِيبَ إِلَيْ حَاجَتِهِ. (مراء العقول فی شرح أخبار آل الرسول / ج ۲۰ / ۳۲۰ / . وسائل الشيعة / ج ۲۰ / ۱۰۹ /)

ج) اظهار عشق و علاقه به همسر(و اظهار العشق له)

سومین وظیفه اخلاقی زن، طبق فرمایش امام صادق که در اول بحث به آن اشاره شد، این است که علاقه و عشق خویش را به همسر خود ابراز نماید، اما در ادامه حديث، روش این ابراز علقه را نیز بیان نموده، که ما در اینجا به شیوه هایی از این روش، که برگرفته از احادیث اهل بیت علیهم السلام است، اشاره می کنیم.

روش اظهار عشق:

با زبان و گفتار لطیف او را بفریبد^۴

خلابه در لغت^{۵۰} یعنی زن قلب شوهر خویش را با کلام لطیف و زیبا به سمت خود بکشاند. این گفتار نیکو به حالتهای مختلفی خودش را می تواند نشان دهد که به چند نمونه از سخنان اهل بیت علیهم السلام اشاره می کنیم.

الف. لبخند زدن

پیامبر اکرم فرمودند: زنیکه نگاهش به شوهرش بیفتد اما به او لبخند نزند مورد خشم و غضب خدا واقع می شود.^{۵۶}

^{۵۳} قال رسول الله: ما من امرأه خفت عن زوجها من كآبته، درهماً واحداً، الا كتب الله لها بكل درهم قصراً في

الجنة. (علوم سیاه النساء و مستدرکها ج ۱ ص ۵۲۵)

^{۵۴} بالخلاف (تحف العقول ص ۳۲۳)

^{۵۵} الخلابة: أن تخلب المرأة قلب الرجل بألفاظ القول وأخلبه. و امرأة خلابة أى: مذهبة للرؤاد. (العين ج ۴ ص

ب. هدیه دادن

پیامبر فرمودند: هدیه محبت به بار می‌آورد و کینه‌ها را از بین می‌برد.^{۵۷}

با هیئت نیکو در چشم شوهرش-نه چشم دیگران-

یکی دیگر از روش‌های اظهار عشق زن به شوهر جلوه کردن با لباس و سیمای نیکو در چشم همسر خویش است.^{۵۸} در آیه‌ای از قرآن و احادیث فراوانی در این زمینه از حضرات معصومین نقل شده و به زنان سفارش شده است که بهترین لباس‌های و زیتها خود را در برابر شوهران خود بپوشند.^{۵۹}

خداآوند در قرآن به زنان می‌فرماید که زینهای خود را برای شوهرانتان آشکار نمایید.^{۶۰}

اگر زنان و مردان به این سفارشات معصومین علیهم السلام بپردازند مباحث خانواده دقت می‌کردد و عمل می‌نمودند، هیچ مشکلی از جهت روابط پیش نمی‌آمد و زندگی مسلامت آمیزی خواهند داشت.

^{۶۱} ما من امراء نظرت الى زوجها ولم تضحك له الا غضب الله عليها في كل شيء . (عوالم العلوم سيد النساء عليهما سلام و مستدركاتها ج ۱ ص ۵۲۵)

^{۶۲} الهدية تورث المحبة و تسلل الاحقاد. (پیامبر ص ۱۹۷)

^{۶۳} بالهيئة الحسنة لها في عينه. (تحف العقول ص ۳۲۳)

^{۶۴} عليها أن تطيب بتأطيب طيبها و تُمْسِ أحسن ثيابها و تزيّن بأشحن زيتها و تَغْرِضَ نفسها على غدوة و عشيّة. (كافى ج ۵، ص ۵۰۸)

^{۶۵} لا يُبْدِينَ زِيَّهُنَّ إِلَّا لِبُعْدِهِنَّ (سوره نور آيه ۳۱)